

**AMATÖR KOROLARDA YER ALAN KADINLARIN
MÜZİKTE KADINA BAKIŞ AÇILARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ
(AFYONKARAHİSAR İLİ AKSAM ÖRNEĞİ)**

*Evaluation of Women in Amateur Choirs in Music on Women's
Perspectives (Sample of AKSAM in Afyonkarahisar)*

DOI NO: 10.36442/AMADER.2021.42

Safiye YAĞCI¹
Damla GÜDÜCÜ POYRAZ²

Özet

Afyonkarahisarlı işadamı İbrahim Alimoğlu tarafından; Afyonkarahisar ilinde 2011 yılında AKSAM (Alimoğlu Kültür Sanat ve Araştırma Derneği) adıyla kurulan derneğin çatısı altında çeşitli kurslar ve müzik toplulukları bulunmaktadır.

Yapılan bu çalışmada; Aksam Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziği amatör korolarında yer alan kadınların müzikte kadına bakış açılarının değerlendirilmesine yönelik, kadınların müziğe karşı tutum ve davranışları, bireysel kazançları ve topluluklara katılmayan kadınların katılmama sebepleri araştırılmıştır.

Koro çalışmalarına katılan toplam 19 kadın üyeden; çalışmaya katılmaya gönüllü olan 9 kadınla yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeyle katılımcıların konuya ilişkin fikirleri alınmıştır. Alınan cevaplar doğrultusunda elde edilen veriler değerlendirilerek yorumlanmıştır.

Çalışmanın konu özelinde özgün olduğu ve bu tür çalışmaların alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Amatör korolara katılmayan kadınlara yönelik çözüm önerileri sunması açısından da ayrıca önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Amatör Koro, Müzik.

Abstract

Founded in 2011 by the businessman İbrahim Alimoğlu in Afyonkarahisar province, Aksam (Alimoğlu Culture Art and Research Association) has various courses and music groups.

In this study, the attitudes and behaviours of the women towards the music, the individual gains and the reasons why women are not participating

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Devlet Konservatuarı, safiyegundoner@hotmail.com

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Anasanat Dalı, dml_gdc@hotmail.com

in the ensembles were investigated in order to evaluate the viewpoint of the women in the amateur choirs of Turkish Art Music and Turkish Folk Music.

Although there were 19 women participating in the choirs, 9 women were reached, who volunteered to answer the questions. These women in the choir were asked to answer the four-item semi-structured interview question. The data obtained in accordance with the answers received were processed with the content analysis technique and the findings were reached.

It is thought that this kind of studies will contribute to the field. It is also important because it is a guiding work for women who can not participate in amateur choirs.

Keywords: *Woman, Amateur Choirs, Music.*

GİRİŞ

Koro kelimesinin geçmişi çok eskiye dayanmaktadır. Farklı seslendirilme biçimleri ile koral icra duygu ve düşüncelerin hep birlikte ve aynı şekilde ifade edildiği bir iletişim biçimi olarak müzik dilinin en etkili anlatım yöntemlerinden biridir.

Uçan, koroyu; çok sayıda insanın kendi sesleriyle, birlikte söz ve şarkı söylemek üzere oluşturdukları müziksel topluluk olarak tanımlamaktadır (2001: 50). Egüz ise koroları başlangıçta tek sesli şarkılar söyleyen, daha sonraları zaman içerisinde müzik alanındaki gelişmelere bağlı olarak çok sesli şarkılar söyleyen topluluklar olarak ifade etmiştir (1981: 11). Koro müziği sesin her alanda, her şekilde ve durumda işlenebilmesi, çabuk uygulanabilmesi ve çabuk sonuçlar alınabilmesi bakımından diğer müzik uygulamalarına göre daha hızlı ve pratik bir yöntem olarak görülmektedir. Korolar topluma hızlı bir şekilde ulaşarak toplumu yaygın bir şekilde etkileyebilen eğitim modelleridir (Gökçe, 2007: 327). Emnalar, koronun bir toplumun müzik kültürünün yansıtılabilmesi bakımından o toplumun ulusal dil özelliklerini en iyi yansıtan söyleme biçiminin oluşmasına ve gelişmesine ve gelenekselleşmesine katkı sağladığını belirtmiştir (1992: 1). İnsan yaşamında koroların pek çok alanda işleve sahip olduğu bilinmektedir (Türkmen ve Pancar, 2018: 15).

Toplumda, bireysel ve kültürel gelişimine katkı sağlayacağını düşünerek; ekonomik kaygı gözetmeksizin amatör korolara katılan bireyler mevcuttur. Amatör koroların bu bireylere kültürel, sosyal ve bireysel gelişim açısından kazandırdığı olumlu etkileri vardır.

Amatör (Özengen) Korolar

Amatör korolar, genel tabiriyle; boş zamanlarını müzik kültürü ve müzik sanatıyla geliştirmek isteyen amatörlerden oluşan korolar olarak tanımlanmaktadır. Bu korolar TRT, Kültür Bakanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları veya bazı özel kuruluşların kurmuş oldukları korolardır. Müzik sanatını yeni öğrenenler için bir okul anlamı taşıyan bu korolar bazı konularda bireylere eğitim vererek onların müziksel gelişimine katkı sağlamayı hedeflemektedirler. Ses eğitimi, işitme, müziksel beğeni, müzik kültürü gibi konular korolardaki bireylere verilen eğitim başlıklarının arasında yer almaktadır. Amatör korolar, sanatçı yetiştirmeyi hedeflemezler; onların hedefi toplumun eğitimine bireyler vasıtasıyla katkı sağlayabilmektir (Çevik, 2015: 14). Amatör korolar, asıl mesleği müzik olmayan, her yaştan, her meslekten, yetenekli ve müziğe gönül vermiş bireylerden oluşan korolardır (Egüz, 1981: 13).

Amatör Müzik Toplulukları

Amatör müzik etkinliklerinin toplumsal kimliği korumak, müzik kültürünü yaşatmak ve gelecek nesillere aktarmak, halk ve sanatı buluşturmak gibi pek çok önemli işlevi vardır. Tabii bunların yanı sıra müziksel işlevleri de içinde barındırmaktadır. Amatör müzik toplulukları, çalışmalarını, düzenli bir şekilde gerçekleştirirler. Amatör müzik topluluklarını bazı şekillerde sınıflandırmak mümkündür. Valilik, belediye, üniversite gibi kurumlar tarafından kurulan müzik toplulukları, finansını tamamen gönüllülerin sağladığı müzik toplulukları, özel kurumların çatısı altında kurulan müzik toplulukları bu sınıflandırmaya dâhil edilebilir. Afyonkarahisar’da bütün bu sınıflandırmalara örnek teşkil edebilecek amatör müzik toplulukları mevcuttur ve çalışmalarını sürdürmektedir. Araştırmaya konu olan AKSAM amatör müzik topluluğu, dernek bünyesinde kurulmuş olan bir topluluktur. Konuya ilişkin fikirleri alınan amatör topluluk kesimi kadınlardan oluştuğu için kadın ve müzik açısından da konuya açıklık getirmenin yerinde olacağı düşünülmektedir.

Kadın ve Müzik

Kadın, Türk toplumunda önemli bir yere sahiptir. Gerek aile hayatında gerekse iş hayatında kadınlar çeşitli görevler üstlenmektedir. Bunların yanı sıra tüm alanlarda olduğu gibi müzik

alanında da kadının sanata katkıları, gerek sanata tema olma gerekse sanatın merkezinde onu yapan kişi olma özellikleriyle çok değerlidir.

Türk toplumu ataerkil bir toplum yapısına sahiptir. Bu toplum yapısının fikirleri doğrultusunda kadın ev işleri ile uğraşan, çocuklarıyla ve eşiyle ilgilenen bir birey olarak görülmektedir. Günümüzde halen aile konusunda çoğu yükü kadın yüklenmektedir. Bu durum kadının kendisine zaman ayırmasına, kendisini geliştirmesine fırsat tanımamaktadır. Özellikle Anadolu kadınına yüklenen misyon gereği dış etkenlerin aile içindeki hakimiyeti oldukça fazladır. Bu sebeple kadın baskıcı bir aile yapısı içinde bulunduğundan dolayı sanatsal faaliyetlerde bulunma cesaretini gösterememiştir.

Kadınların geçmiş dönemlerde bazı dini inançlar, toplum önyargıları ve cinsel ayırmadan da kaynaklanan sebeplerden dolayı toplumdaki her alanda olduğu gibi sanat alanında da geri planda kalmışlardır. Bu geride kalmışlığın bir getirisi olarak sanat alanında müziksel yaratıcılıklarını gösterememişlerdir. Zamanla toplumsal koşulların değişmesiyle sanata olan alakaları da artmıştır. Kadın doğasında bulundurduğu yaratıcı özelliğini sanat alanında aldığı eğitimle birleştirerek bu alandaki verimliliğini artırarak sürdürmüştür (Tunçdemir, 2004: 1).

Kadın, 1923 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla birlikte pek çok alanda bireysel hak ve özgürlüğüne kavuşmuştur (Kaya, 2002: 49). Bunun neticesinde toplum içerisindeki aktif rolünü artıran kadın; müzik sanatında da kendine önemli bir yer edinmeye başlamıştır. Günümüzde ses ve saz icrâkârlığı, koro şefliği, müzikoloji, bestekârlık alanlarında kadınlar kendilerini göstermeye devam etmektedir.

Amatör Müzik Topluluklarında Kadın

Amatör müzik topluluklarının büyük çoğunluğunu kadınlar oluşturmaktadır. Kadın yapısı gereği naif ve duygusal olmasının yanında sanata yatkınlığıyla koroları tercih etmektedir. Kadının toplumsal yapı içerisinde daha aktif yer alması ve yetenekleri doğrultusunda ön planda olmasında müziğin rolü de önemlidir. Kadın katılmış olduğu amatör müzik topluluklarında, bireysel yönden kendini geliştirmeyi, farklı kültürdeki insanlarla etkileşim halinde olmayı ve bu insanlarla kültürel ve sosyal paylaşımlarını artırmayı hedeflemektedir.

Türk toplumu ataerkil bir yapıya sahip olmasından dolayı kadın içine kapanık ve son derece çekingen bir tavır sergilemektedir. Kadının annelik vasfı göz önünde bulundurulduğunda çocuklarıyla rahatça iletişim kurabilmesi ve onlara gerektiğinde psikolojik yönden de yardımcı olabilmesi beklenmektedir. Korolara katılan kadının çevresiyle etkileşim halinde olduğu ve motivasyonu sanatsal bir kurum tarafından desteklediği düşünülecek olursa aile içi durumlarda da rahatlıkla problemlerin üstesinden gelmesi mümkün görünmektedir.

Yeni dostluklar, arkadaşlıklar ve farklı bir sosyal çevre edinen kadın, koro sayesinde yalnızlığın vermiş olduğu sıkıntıyı paylaşarak atlatacaktır. Psikolojik, sosyolojik ve kültürel açıdan pek çok yarar sağlayan bu toplulukların toplumun kültür seviyesini bireyler aracılığıyla yükselteceği de bir gerçektir.

YÖNTEM

Araştırma, betimsel araştırma yöntemlerine dayalı olarak yürütülmüş nitel bir araştırmadır. Araştırmanın kavramsal çerçevesinde literatür taraması yapılarak amatör müzik toplulukları, kadın ve müzik, amatör müzik topluluklarında kadın gibi başlıklara yer verilmiştir. Araştırmada AKSAM Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziği Amatör Topluluklarında yer alan ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan dokuz kadına yarı yapılandırılmış görüşmeyle dört soru yöneltilmiş, çeşitli değişkenlere bağlı olarak, konuya ilişkin fikirleri alınmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler hem sabit seçenekli hem de ilgili alanda derinlemesine bilgi almayı hedefleyen görüşmelerdir. Bu görüşmelerin görüşülen kişiye kendini ifade etme imkânı vermesi ve daha derin bilgi sağlanması gibi avantajları mevcuttur (Büyüköztürk vd., 2011: 163). Görüşme yapılan kişilerin verdikleri cevaplara müdahalede bulunulmamış; olumlu veya olumsuz ifadelerden kaçınılmıştır. Yapılan görüşmelerden elde edilen veriler değerlendirilerek yorumlanmıştır. Görüşü alınan kadınların demografik özelliklerine bağlı olarak çıkarımlar yapıldığı için katılımcıların demografik özellikleri Tablo 1’de ayrıca belirtilmiştir.

Araştırma; Afyonkarahisar ilinde halen çalışmalarını yürütmekte olan Aksam Derneği bünyesindeki Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziği Amatör Müzik Topluluklarına katılan ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan kadın üyeler ve ulaşılabilen yazılı kaynaklarla sınırlandırılmıştır. Amatör korolarda yer alan kadınların,

bir birey olarak toplumsal yapı içerisinde yerini irdelemek amacıyla yapılan bu araştırma; amatör korolarda yer alan kadınların müzikte hemcinslerine bakış açısının belirlenmesi açısından önem taşımaktadır. Araştırma, kadın üyelerin bu toplulukları tercih etmeme sebeplerini, topluluklara katılan kadınların kültürel, sanatsal, toplumsal, sosyolojik açıdan ne tür kazanımlar elde ettiklerini de ortaya koymaktadır.

“Amatör korolarda yer alan kadınların, müzikte kadına bakış açıları nasıldır?” probleminde yola çıkarak; Amatör Türk Müziği Topluluklarında yer alan kadınların sayısı yeterli olup olmamasına, kadınları bu tür korolara teşvik etmek amacıyla neler yapılabileceğine, kadının Türk Müziği Topluluklarında yer almasının kadının sosyal iletişimine ve etkileşimine ne tür katkılar sağladığına, kadının müzikle ilgilenmesini toplumun bir zaman kaybı olarak görüp görmediğine ve kadınların Amatör Türk Müziği Topluluklarına neden katılmak istemediklerine dair cevaplar aranmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Afyonkarahisar ilinde faaliyet gösteren Aksam Derneği bünyesinde Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziği Amatör Müzik Toplulukları bulunmaktadır. Bu topluluklarda bulunan ve çalışmaya destek olan dokuz kadın üyeye yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanmıştır.

Araştırmaya katılan kadınların demografik özellikleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 1. Görüşme Yapılan Kadınların Demografik Özellikleri

	Yaş	Eğitim Durumu	Çalışma Durumu	Medenî Hali
K1	50	Lise	Çalışmıyor	Bekâr
K2	45	Lise	Çalışıyor	Evli
K3	47	Lise	Çalışmıyor	Evli
K4	39	Üniversite	Çalışıyor	Evli
K5	34	Üniversite	Çalışıyor	Bekâr
K6	40	Üniversite	Çalışıyor	Bekâr
K7	36	Lise	Çalışmıyor	Evli
K8	30	Lise	Çalışmıyor	Evli
K9	27	Lise	Çalışmıyor	Bekâr

(K: Katılımcı)

Tablo 1 incelendiğinde; katılımcıların 27-50 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Bu durum orta yaş ve üzerinin amatör korolara ilgisinin olduğunu gösterir niteliktedir. Katılımcıların eğitim durumuna bakıldığında; 6 kadının lise, 3 kadının üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Bu durum ilk veya ortaöğretim mezunlarının bu tür korolara ilgilerinin olmadığı veya bazı sebeplerden korolara katılamadıkları fikrini ortaya çıkarmaktadır. Katılımcılardan 5 kadının çalışmadığı ve 4 kadının çalıştığı verisinden yola çıkılacak olursa korolara katılma konusunda çalışma durumunun herhangi bir engel teşkil etmediği söylenebilir. Katılımcıların medeni durumları göz önüne alındığında sayıların birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Araştırmada, “Amatör Türk Müziği Topluluklarında yer alan kadınların sayısı yeterli midir ve teşvik etmek amacıyla neler yapılabilir?” sorusuna verilen cevaplar değerlendirildiğinde genel olarak çalışan ve evli kadınların amatör Türk Müziği Topluluklarında yer alan kadınların sayısını yeterli bulmadıkları, kadınların kendi aralarında daha büyük paylaşımlar daha güzel etkinlikler yapabildikleri fakat koroya katılmak için fırsat ve ortam bulamadıklarını düşündükleri ortaya çıkmıştır. Kadınların Amatör Müzik Topluluklarında etkin hale getirilebilmesi için teşvik edilmeye ihtiyaçlarının olması ve bunun için toplum baskısından ürken, eşinin izin vermediği kadınların da katılabileceği kadın koroları veya sadece kadınlardan oluşan toplulukların kurulması da alınan görüşler arasındadır.

Çalışmayan katılımcıların; kadınların gelir durumları yeterli olmadığı için bu tür aktivitelere finans ayıramadığından bahsetmesi, eğitilmiş ve ekonomik özgürlükleri olsa dâhi eşine veya eşinin ailesine hesap vermek, açıklama yapmak zorunda kalmalarına değinmesi araştırmada açılacak yol açısından değerli görülmektedir. Bu durumu ortadan kaldırmak adına aileleri bir araya toplayarak ortamın güzelliğini gösterme adına çalışmalar yapılması gerektiği de katılımcıların kadınların koroya katılmasını teşvik etmek amacıyla ortaya koyduğu görüşler arasındadır.

Çalışan katılımcıların çoğu, kadınlara uygun olan saatlerin kadınlara göre şekillenmesi ve çalışma saatlerinin ona göre belirlenmesi konusunda fikir beyan etmişlerdir. Akşam saatlerinde olduğu için birçok kadının özellikle ev hanımlarının o saatlerde çocukları ve eşleriyle ilgilenmek durumunda olduklarından veya işten çıkıp gelen kadının bir şekilde evin içinde birtakım işlerle uğraşmak zorunda kaldığı için katılım sağlayamadıklarından bahsetmişlerdir. Bu

durum da özellikle ev hanımlarının neden amatör korolara katılım gösteremediğinin bir sebebi niteliğinde görülebilir.

Araştırmada; “Kadının Türk Müziği Topluluklarında yer alması kadının sosyal iletişimine ve etkileşimine ne tür katkılar sağlamaktadır?” sorusuna verilen cevaplar değerlendirildiğinde genel olarak katılımcıların; kadının Türk Müziği Topluluklarında yer almasının sosyal iletişimine ve etkileşimine çok büyük katkılar sağladığını düşündükleri, kadının bir birey olarak içinde taşıdığı sesi duyurma isteği, kendini dünyaya sanatsal olarak ifade etme derdinin olması, farklı kültürdeki insanlarla tanışarak kültürel birikim sağlaması açısından bu tür koroların önemli olduğu noktasında hemfikir oldukları görülmektedir. Katılımcılar tarafından; kadınların farklı mesleklerde, farklı karakterlerde arkadaş çevresi edinmesi, sürekli kısır döngü şeklinde görüştüğü çevreden uzaklaşma imkanı bulduğu için hayata karşı bakış açısının değişmesi, kadının sosyal yaşamda daha aktif hale gelmesi ve sıkıntılarını kısa süreliğine de olsa arkalarında bırakması amatör koroların kadının sosyal iletişimine ve etkileşimine sağladığı katkılar olarak belirtilmiştir.

Araştırmada “Kadının müzikle ilgilenmesini toplumun önemli bir zaman kaybı olarak görmekte midir?” sorusuna verilen cevaplar değerlendirildiğinde katılımcıların hepsinin maalesef toplumun genel olarak bunu bir zaman kaybı olarak düşündüğünü dile getirdikleri görülmektedir. Katılımcılar, kadınların aile içinde etkin bir role sahip olduğu, anne ve eş olma vasıflarını taşıyan kadının aile içindeki yeri ve önemiyle birlikte bütün yükün kadının omuzlarında olduğunu dile getirmişlerdir. Erkek baskılarının hâkim olduğu baskıcı bir toplumda yaşandığından dolayı kadının yaptığı her davranışın, konuşma, usul ve adâbın kesinlikle toplum tarafından yargılandığını belirtmişlerdir. Kadının müzikle ilgilenmesine bazı toplumlarda hoş gözle bakılmadığından dolayı kadınların sanat tarihinde hak ettikleri yerleri alamadıkları ve karşı cins tarafından yıllar boyunca engellendikleri, bu konuda kadınlara karşı ayrımcılık yapılmaması gerektiği de dile getirilen görüşler arasındadır.

Araştırmada “Kadınların Amatör Türk Müziği Topluluklarına katılmak istemeyişinin sebepleri nelerdir?” sorusuna verilen cevaplar değerlendirildiğinde farklı görüşler sunulmuştur. Katılımcılardan bazıları, başlangıcından bugüne kadar geçen zaman zarfında kadınların müziğin gelişiminin dışında kaldıkları ya da toplumsal düzenin ve egemen güçlerin tercihleri doğrultusunda kendi kararlarını kendilerinin verememesinin sonucu olarak kadınların koroya katılmak

istemeyişlerinin sebeplerini açıklamışlardır. Katılımcıların çoğu bu nedeni toplumsal baskıya dayandırarak; kadınların *eşim ne der eşimin ailesi komşum akrabam ne der* düşüncesinde olup başkalarının düşüncelerinden kaygılandığı için kadınların koroya katılmak istemediklerini dile getirmiştir. Katılımcıların çoğuna göre sebeplerden biri de maddi olanaklar konusunda yetersizlik. Katılımcılar, özellikle eşlerin tutumundan kaynaklı olarak kadının başka ortamlarda bulunmasına karşı çıkma, eşin yaptığı psikolojik baskı, kıskançlıklar vs. gibi davranışlardan dolayı kadının cesaretinin kırılmasını da kadınların koroya katılmayı istemeyiş sebepleri arasında belirtmişlerdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada katılımcılarla yapılan görüşmelerden elde edilen veriler neticesinde konuya ilişkin bulgulara ulaşılmıştır. Bulgular değerlendirilerek yorumlanmış ve bazı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Öncelikle katılımcıların arasında ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde eğitime sahip olan kadınların yer almaması dikkat çekicidir. Buna bağlı olarak eğitim durumunun kadınların amatör müzik topluluklarına katılmak istemeyişlerinde belirli bir etken olarak görülmektedir. Katılımcıların belirttiği görüşler doğrultusunda; toplumumuzda ataerkil bir yapının hâkim olduğu da düşünülecek olursa bu durumun toplum baskısından kaynaklandığı aşikârdır. Aslında günümüzde amatör korolarda kadınların sayısı erkeklerden daha fazladır. Katılımcıların kadın sayısını yetersiz bulmasının hemcinslerini bu alanda çok daha fazla görmek istemelerinden kaynaklandığı düşünülebilir. Amatör müzik topluluklarının bireyin kişisel, kültürel ve sosyal gelişimine ve diğer bireylerle etkileşimine olumlu etkileri vardır. Kadınların bu tür topluluklarda var olması onların hem bireysel gelişimine katkı sağlayacak hem de edindiği yeni çevreyle psikolojik olarak rahatlamalarını sağlayacaktır. Bireysel, kültürel ve sosyal anlamda gelişmesine ivme kazandıran ve psikolojik olarak kendini rahat hissedilen kadın; anne ve eş vasıflarıyla da hem çevresine olumlu yaklaşacak hem de sosyal hayatta daha aktif olmanın verdiği cesaretle aile içerisinde de olumlu davranışlarla rol model olacaktır. Kadının gerek evde gerekse iş hayatında yoğun temposu olduğu göz önünde bulundurulduğunda bu tür topluluklara vakit ayırmadığı düşünülebilir. Çalışmayan kadınların bazı maddi olanaksızlıklar neticesinde de amatör müzik topluluklarına katılmak istemeyişi görülmektedir. Toplumun kadının müzikle ilgilenmesi

konusuna olumsuz yaklaşması ve kadının yakın çevresi tarafından yargılanması onların bu konudaki cesaretini kırmaktadır. Kadının amatör müzik toplulukları vesilesiyle farklı çevre edinerek farklı kültürlerden insanlarla tanışması onun bakış açısını değiştirebilmektedir. Bu sebeple kadınların amatör müzik topluluklarına teşvik edilerek onların sosyal hayatta daha aktif rol almaları sağlanabilir. Katılımcıların yaş itibariyle orta yaş ve üzerinden oluşması genç kadın yaş grubunun araştırma dâhilinde olan Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziği alanlarına ilgi duymadığı düşüncesini de ortaya koymaktadır. Bu açıdan gençlerin de amatör Türk müziği topluluklarına katılımını sağlamak amacıyla lise veya üniversite öğrencilerine yönelik Türk müziği toplulukları oluşturulmalıdır. Eşinin veya çevresinin tutumundan dolayı amatör müzik topluluklarına katılmayan kadınlar için bazı özel kuruluşlar tarafından kadın müzik toplulukları oluşturulması ve finanse edilmesi önerilmektedir. Bu durumun maddi imkânsızlıklardan dolayı korolara katılmayan kadınlar için de fırsat oluşturacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, (9. Baskı), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Çevik, S. (2015). *Koro Eğitimi ve Yönetimi*, Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Egüz, S. (1981). *Koro Eğitimi Ve Yönetimi*, Ankara: Ayyıldız Matbaası.
- Emnalar, A. (1992). *Türk Müziğinde Koro*, İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Gökçe, M. (2007). Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığı. Koro Müziğinin Toplumsal İşlevleri Açısından Türkiye Korolar Şenliğinin Kazandırmaları Üzerine Genel Bir Değerlendirme. 38. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi (ICANAS'38) Bildirisi*, 10-15 Eylül Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları. 4. 325-352.
- Kaya, M. (2002). Türk Halk Anlatılarında Kadın. *Toplumbilim*, 15 (1), 49-54.

- Tunçdemir, İ. (2004). Müzik Sanatında Kadın Olgusu, Yaratıcılığı ve Besteciliği. *Yeditepe Üniversitesi G.S.F. Kadın Çalışmalarında Disiplinler arası Buluşma Sempozyum.*, 1-4 Mart, İstanbul.
- Türkmen, E. F. ve Pancar, A. (2018). Koro Eğitiminde Dalcroze Yönteminin Müziksel Algı ve Bilgilenme Öğrenme Alanı Açısından Değerlendirilmesi, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi* 4 (8), 12-35.
- Uçan, Ali. (2001). İnsan, Müzik, Koro ve Koro Eğitiminin Temelleri, *1. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu*. 01-03 Kasım, Ankara, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi. 7-56.